

## Vägivalla vähendamise arengukava rakendusplaan aastateks 2013-2014

EESMÄRK I	LASTE VASTU TOIMEPANDUD VÄGIVALLA VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
1. meede	Koolikiusamise tõkestamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
1.1. "Turvalise kooli" programmi täiendamine ja elluviimine	2) Tegevuskava on 2013. aastast seotud uue elukestva õppe strateegiaga	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Elukestva õppe strateegia koostamine on algusjärgus.
	3) Õppekeskkonna turvalisust koolieelsetes lasteasutustes ja kutse-õppeasutustes käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	Tegevus jätkub 2013. aastal.
	4) Riiklik väärtusarenduse programm on ellu viidud.	2013	HTM koostöös TÜ Eetika-keskusega	HTM tegevuskulud	Jätkub riiklik programm "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013".
	6) 2012./2013. õa riikliku järelevalve raames on kontrollitud PGSiga sätestatud turvalise õppekeskkonna tagamise meetmete rakendumist ja hädaolukorra lahendamise plaanide olemasolu üldhariduskoolides.	2013	HTM, PPA	HTM tegevuskulud, PPA tegevuskulud	Selleks, et saada ülevaade Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse lisatud õppekeskkonna turvalisust puudutavate sätete rakendumisest, valis Haridus- ja Teadusministeerium 2012/2013. õppeaasta temaatilise järelevalve teemaks „Õpilase arengu toetamise“, mille raames kontrolliti ka uue põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega kehtestatud koolikeskkonna turvalisusega seotud normide täitmist. Tegevus kestab 2012/2013. õa lõpuni.
	7) Koolide ja lasteaedade kiusamisvastaste ja lepitusel põhinevate sekkumisprogrammide arendamist on toetatud	2014	HTM	HTM tegevuskulud ja välisvahendid	HTM on toetanud läbi hasartmängumaksu nõukogu kiusamisvastaste ja lepitusel põhinevate sekkumisprogrammide, nt tugiõpilaste liikumine, „Koolirahu“ programm ning „Kiusamisest vaba lasteaed“ programm. Kiusamisest vabaks koduleht: <a href="http://kiusamisestvabaks.ee/">http://kiusamisestvabaks.ee/</a> . Koolirahu koduleht: <a href="http://www.koolirahu.eu/">http://www.koolirahu.eu/</a>

1.2. Alaealiste hälbiva käitumise kordusuuringu läbiviimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud/välisvahendid	
<b>2. meede</b>	<b>Lasteasutustes vägivalda tõkestamine</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
2.1. Hoolekandeaesutustes ja õpilaskoduga koolides viibivate laste vägivaldaprobleemide analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2014	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja välisvahendid, HTM tegevuskulud	Uuring annab ülevaate vägivalda levikust, olemusest, põhjustest ja tagajärgedest laste hoolekandeaesutustes (nt lastekodudes) ja õpilaskoduga koolides (nt erikoolides).
2.2. Juhendmaterjalide koostamine laste hoolekandeaesutustes ja õpilaskoduga koolide töötajatele	1) Juhendmaterjalid on koostatud*.	2014	SoM, HTM	SoM tegevuskulud; HTM tegevuskulud	Asutusesisesed käitumis- ja tegevusjuhised kirjeldavad, kuidas vägivaldaprobleemide korral toimida ja millist abi vägivaldajuhtumi korral lapsele pakkuda. Juhend kinnitatakse asjaomase asutuse juhtkonna poolt.
	2) Juhendi rakendamiseks on töötajad koolitatud*.	2014	SoM, HTM	SoM ja HTM tegevuskulud ja välisvahendid	
2.3. Vägivalla ennetus- ja sekkumisprogrammi läbiviimine laste hoolekandeaesutustes ja õpilaskoduga koolides	Programmi on rakendatud vähemalt 4 laste hoolekandeaesutuses ja 4 õpilaskoduga koolis*.	2014	SoM, HTM	Lasteasutuste tegevuskulud/välisvahendid	Programmi eesmärgiks on õpetada lastele näiteks ennastkehtestavat käitumist, otsuste tegemise oskusi ning suhtlemisoskusi, mida lastel igapäevaelus vaja läheb, samuti anda seksuaalkasvatusalaseid teadmisi. Enamik sellistest programmidest käsitleb nii koolikiusamise kui seksuaalse ärakasutamise ennetamist.
<b>3. meede</b>	<b>Laste kaitse interneti vahendusel toimepandud vägivalda eest</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
3.1. Internetiturvalisuse programmi täiendamine ja elluviimine	7) Programmitegevused uuel perioodil on ellu viidud.	2012-2014	LKL jt partnerid	Asjaomaste asutuste tegevuskulud ja välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus) Projekti kogumaksumus 613 213 EUR, millest 75 % e. 459 910 EUR on Euroopa komisjoni toetus	2012. aasta algul koostati jätkuprojekt, mis esitati Euroopa Komisjoni programmile <i>Safer Internet</i> . Projektitaotlus sai heakskiidu ning jätkuprojekt alustas juunist 2012. Sisutegevused toodud punkti 3.1.1 all. Projekti uueks perioodiks on juuni 2012 - september 2014.

4. meede		Laste parem kaitse seksuaalkuritegude eest			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
4.2. Lastega töötamisega seotud piirangute õigusliku regulatsiooni korrastamine	Piirangute laiendamist käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	JuM, SoM, HTM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Lastega töötamisega seotud piirangute õigusliku regulatsiooni korrastamiseks sätestati noorsootöö seaduses noortega töötamise piirangud (§ 5) ning piirangud tulevad ka uude Lastekaitse seadusesse.
4.3. Ravisüsteemi loomine täiskasvanud ja alaealistele seksuaalkurjategijate üle	3) Vanglasüsteemis seksuaalkurjategijate rehabilitatsiooni-programmi kättesaadavus tagatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Seksuaalkuriteo toime panemise eest süüdimõistetud kinnipeetavad kannavad karistust Tartu Vanglas ning neile rakendatakse seksuaalkurjategijate kohtlemismudelit. Rehabilitatsiooniprogrammid on tagatud kõigile kinnipeetavatele, kellel on vastav vajadus. Seksuaalkuritegude toime panemise eest süüdimõistetud kriminaalhooldusalustele ei ole rehabilitatsiooni programmid täies ulatuses tagatud, sõltudes kriminaalhoolduse läbiviimise asukohast, väiksemates piirkondades puudub ressurss.
	4) Erialaspetsialistid on ravi kohaldamiseks koolitatud.	2011-2014	JuM	JuM ja vangla tegevuskulud	2012. aastal viis Tartu Laste Tugikeskus Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt rahastatud projekti „Mündi kaks poolt“ raames läbi koolitusi lastega töötavate spetsialistidele tööks noorte seksuaalkurjategijatega (16 tundi, koostöös Taani Janus keskuse koolitajatega). Vanglateenistuse ametnikke koolitati 2012 läbi viima rehabilitatsiooniprogrammi „Uus Suund“. Jaanuaris toimus õppevisiit Soome. 2013. aastal on planeeritud on seksuaalkurjategijatega tegeleva psühhiaatri stažeerimine välismaal, lisaks on planeeritud seksuaalkurjategijate kohtlemise, kompleksravi rakendamise, praktilise töö ja ravivõimaluste koolitus.
4.4. Tõhusama järelevalvesüsteemi loomine seksuaalkurjategijate üle	2) Õiguslike regulatsioonide muutmisevajadust on hinnatud.	2013	JuM	JuM tegevuskulud	01.01.2013 jõustuvad KarS seksuaalkurjategijate kompleksravi puudutavad sätted, mis tingivad ravi kohaldamist korraldava määruse välja töötamist. Määruse välja töötamine toimub 2013 aasta I pooles ning peab jõustuma 01.06.2013.

5. meede					
Vägivallakuritegude ohvriks langenud laste abistamisvõimaluste arendamine					
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
5.1. Abivajavast lapsest teatamise kohustuse täpsustamine	1) Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	SoM	SoM tegevuskulud	Lastekaitse seaduse eelnõu esitatakse VV-sse 2013.a detsembris. Eelnõu väljatöötamiskavatsus on koostatud ja partnerite poolt kooskõlastatud.
5.2. Lasteabitelefoni teenuse pakkumine	Telefoniteenuse pakkumiseks leping sõlmitud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulu	Lasteabitelefoni teenuse pakkumise leping MTÜga Eesti Abikeskused lasteabitelefoni teenuse pakkumiseks sõlmiti 2011 ja kehtib kuni 2013 lõpuni. 2012. aastal toimus regulaarne teenuse arendamine. 2013. aastal kuulutatakse välja uus riigihange järgmiseks perioodiks.
5.3. Lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitus-programmi koostamine ja rakendamine	2) KOVi lastekaitsetöötajatele ja laste küsimustega töötavatele sotsiaaltöötajatele täienduskoolitus-programmi lähteülesanne ja programm koostatud ning piloteeritud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud	Tegevusteks planeeritud 2013. aastal 19173 EUR. Lähteülesanne peaks andma ülevaate lastega töötavate spetsialistide täienduskoolitusprogrammi sisust ning millise perioodi tagant tuleks seda uuesti läbida. Täienduskoolitusprogrammis sisalduvad lisaks vägivalda teemadele ka saatjata ning kaubitsetud laste teemad (vt p 17.4.5).Tegevusteks planeeritud 2013. aastal 19173 EUR.
	3) Täienduskoolitus-programmi on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	
	4) Spetsialistidele suunatud lisakoolitused on ellu viidud.	2012-2014	Kodanikeühendused	Asjaomaste asutuste tegevuskulud, välisvahendid ja projektitoetused	Kodanikeühenduste poolt korraldatakse mitmeid valdkonnaspetsialistide koolitusi, mistõttu on tekkinud vajadus neid eraldi kajastada.
5.4. Lapsohvritele üleriigilise abistamissüsteemi väljatöötamine	1) Abistamissüsteemi loomiseks on lähteülesanne koostatud, mudel välja töötatud ja seda katsetatud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESist 2013-2016)	Lapsohvritele üleriigilise abistamissüsteemi väljatöötamine toimub läbi Norra finantsmehhanismi ja Euroopa Majanduspiirkonna rahvatervise programmi, vaimse tervise keskuste ja regionaalsete vaimse tervise teenuste laiendamise meetmete kaudu.
	2) Abistamissüsteem on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	

6. meede		Laste vastu toimepandud vägivallajuhtumite uurimise tõhustamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
6.3. Lapsohvritega isikuvastastes kuritegudes menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated on igal aastal koostatud.	2012-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Viimase uuringu tegi JuM 2012 I poolaasta kohta. Aritmeetilise keskmise järgi oli alaealise kannatanuga keskmine menetluspikkus 2012. aasta I poolaastal 5,1 kuud (153 päeva); 2011. a II poolaastal oli see näitaja 5,7 kuud (172 päeva). Keskmine menetluspikkus lühenes Viru, Põhja ja Lõuna piirkonnas, sh kõige enam Viru piirkonnas (7,0 kuult 5,2 kuule). Lääne piirkonnas kasvas keskmine menetluspikkus 5 päeva võrra.
	2) Kohtueelsetest menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud.	2012-2014	RP	RP tegevuskulud	
6.4. Lapsesõbralike ülekuulamisvõimaluste loomine	Lastele mõeldud videosalvestusvõimalusega ülekuulamisruumid on prefektuurides loodud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	2012. a avati uued politseimajad PPA Lõuna prefektuuris Jõgeval ja Lääne prefektuuris Kuressaares. Mõlemas politseimajas on alaealiste ülekuulamise ruumid, mis on planeeritud ja sisustatud vastavalt nõuetele nii mööbli kui ka tehnika jms osas.
6.5. Alaealistega tegelevate süüteo menetlejate regulaarne koolitamine	1) Prefektuurides lastekaitseteenistuste töötajatele on koolitused läbi viidud.	2012-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud, välisvahendid	2012. a toimusid PPA prefektuurides lastekaitseteenistuste töötajatele koolitused. Alaealistega tegelevatele prokuröridele toimuvad regulaarsed ühised ümarlauad, kus osalevad ka politseiametnikud.
	2) Kohtunikele ja alaealistele spetsialiseerunud prokuröridele on koolitused läbi viidud.	2012-2014	RK, RP	RK tegevuskulud, RP tegevuskulud	
6.7. Toetada lapskannatanute ja -tunnistajate osalemist kriminaal- ja kohtumenetluses	Abimaterjalid on välja töötatud.	2014	JuM koostöös RP ja PPAga	JuM tegevuskulu	Justiitsministeerium alustas abimaterjalide väljatöötamist 2012. aastal.

<b>EESMÄRK II</b>	<b>ALAEALISTE VÄGIVALLA JA ÕIGUSRIKKUMISTE VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE</b>				
<b>7. meede</b>	<b>Kogukonnapõhine ja perekeskne riskilaste abistamine ja toetamine</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
7.2. Vanemliku vastutuse suurendamine	Analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik regulatsioon korrastatud.	2013	HTM, SoM	HTM tegevuskulud	HTM on analüüsinud, kas AMVSi vm seadusi on vaja täiendada, lisades sinna võimaluse ka vanemaid vabatahtlikult programmidesse suunata, ning valmistab vajadusel koostöös SoMi ja JuMiga ette seadusemuudatused.
7.3. Alaealistele intensiivse kogukonnapõhise sekkumisprogrammi i ettevalmistamine	Programmi on katsetatud ja asutud rakendama vähemalt 6 KOVis*	2013-2014	HTM, JuM, SoM	JuM tegevuskulud, Norra EMP finantsmehhanismid	Eestis puudub kogukonnapõhine sekkumine lastele, kus lapse probleemidele lähenetakse individuaalselt ning samaaegselt tegeletakse aktiivselt ka perega. Teistes riikides on häid tulemusi näidanud erinevad multisüsteemsele teraapiale tuginevad programmid, mis ennekõike on suunatud tõsiste käitumisprobleemidega ja vägivaldsetele lastele, ning kus lapse ja tema perega töötab intensiivselt terve meeskond spetsialiste. Seetõttu võiks kaaluda ka Eestis mõne analoogse programmi katsetamist.
7.4. KOVides tugiisikute süsteemi rakendamine alaealistele ja noortele vanglast vabanenutele	2) Tugiisikute süsteemi on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 18 KOVis.	2012-2014	JuM	JuM tegevuskulud, välisvahendid	Tugiisikuteenust pakutakse Ida- ja Lääne-Virumaal ning Harjumaal.
<b>8. meede</b>	<b>Noorte alkoholitarbimise vähendamine</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
8.1. Alkoholi kahjulikku mõju käsitlevate ennetus-tegevuste läbiviimine	1) Ennetustegevused koolides toimunud.	2011-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Prefektuuride ennetusprojektid peaksid olema suunatud ka noorte alkoholitarbimise vähendamisele.
	2) Alkoholivastased kampaaniad jm teavitustegevused on toimunud.	2011-2014	MKM (MA)	MA tegevuskulud	Sõidukijuhtidele ja sõidukis sõitjatele (sh noortele) suunatud teavitussürituste ja koolituste läbiviimine, et teadvustada noortele alkoholi mõju ja alkoholi tarvitamisega seotud riske sõidukijuhi ja sõitjana liigeldes.

8.2. Alaealistele alkoholimüügi keelu tõhusamate kontrollimeetmete väljatöötamine	Kontrollimeetmed välja töötatud ja keelu täitmise üle järelevalve rakendatud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	SiM-i eestvedamisel ja koostöös PPA-ga töötati 2012. a välja alaealistele alkoholsete jookide tarbimise keelu ja kättesaadavuse tõkestamise märgistus – valdkondlik ennetussõnum „alla 18 keelatud“. Ennetussõnumi ja -märgistuse eesmärk on seada piire alaealiste alkoholi tarbimisele ja tuletada elanikkonnale meelde, et tulenevalt vanusepiirist on seadusega keelatud alla 18-aastasele alaealisele alkoholse joogi tarbimine, omamine või valdamine. Tegemist on ennetussõnumi ja -märgistusega, mida kasutab avalik sektor ja ka erasektor ennetusalaste kampaaniate ja teavitustegevuse läbiviimisel. Informatsioon märgistuse ja sõnumi kohta on leitav SiM-i kodulehel aadressilt <a href="https://www.siseministeerium.ee/siseturvalisusesonumid/">https://www.siseministeerium.ee/siseturvalisusesonumid/</a> .
8.3. Osalemine rahvusvahelises võrdlus-uuringus "Efektiivsed strateegiad alaealiste alkoholi tarbimise ennetamiseks Euroopas"	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	TÜ	TÜ välisvahendid	Tegemist on Euroopa Komisjoni rahastatava uuringuga, milles hinnatakse Eestis alkoholi tarbimise vähendamiseks kavandatud sekkumiste tulemuslikkust.
8.4. Noortele <sup>1</sup> alkoholi-probleemidega süüdimõistetutele alkoholi kahjulikku mõju ja joobes juhtimisest tulenevaid ohte käsitlevate koolituste korraldamine	Kriminaalhoolduses on joobes juhtimise eest süüdimõistetud noored suunatud liiklusohutus-programmi.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Kriminaalhoolduses rakendatakse roolijoodikutele liiklusohutus-programmi (LOP), kuhu tuleks aktiivsemalt suunata ennekõike noori joobekeeldu rikkunud juhte.
8.5. Alkoholiprobleemidega noortele ravi ja rehabilitatsiooni kontseptsiooni väljatöötamine	Alkoholiprobleemidega noorte ravi- ja rehabilitatsioonivajadus kaardistatud ning vastav kontseptsioon välja töötatud*.	2014	SoM/TAI	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	Alkoholiprobleemidega noortele on ravi ja rehabilitatsiooni kontseptsioon valminud, mis saadeti seadusemuudatuse eelnõuna 2012. a Riigikogusse. Psühhiaatrilise abi seaduse, tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõuga täiendatakse alkoholist, narkootilistest ja psühhotropsetest ainetest, samuti muudest toksilist joovet tekitavatest ainetest sõltuvuses olevatele isikutele sõltuvusest vabanemisel abi osutamise regulatsiooni. Eelnõu loob mõisteraamistiku sõltuvushäirega isikutele sõltuvushäirete abi andmiseks. Muuhulgas kehtestab eelnõu alused, tingimused ja korra alaealisele sõltuvushäirete taastusabi andmiseks,

					sealhulgas sõltuvushäirete taastusabi kohaldamiseks alaealise tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise abina, millega kaasneb alaealise vabadus- ja teiste põhiõiguste piiramine.
<b>9. meede</b>	<b>Alaealiste õigusrikkumistele tõhusam reageerimine</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
9.2. Alaealiste komisjonides menetlus-tähtaegade regulaarne seiramine	Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2011-2014	HTM	HTM tegevuskulud	Alates 2010. a teisest poolest on Eesti Noorsootöö Keskus koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga seiranud alaealiste komisjonide menetluskiirust, tuginedes analüüsi tehes Eesti Hariduse Infosüsteemi tehtud sissekannetele.
9.4. Alaealiste komisjonide andmebaasi arendamine	2) Andmebaas täiendatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Alaealiste komisjonide andmebaas ei võimalda saada andmeid nt komisjoni sattunud noorte probleemkäitumise, tausta jms tegurite kohta, andme-kogumise vorming vajab täiendamist.
9.5. Alaealiste komisjonide tugiisikute süsteemi loomine	Tugiisikute süsteem loodud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud, EMP ja Norra finantsmehhanismid	Tõrjutud noorte sotsiaalne kaasamine ja kuritegeliku käitumise ennetamine. Projekti tulemusena alustatakse kõigis maakondades ja suurema noorte õigusrikkujate osakaaluga linnades noorte õigusrikkujatele suunatud teenuste ja tegevuste korraldamist.
9.6. Erikoolist lahkunud õpilaste retsidiivsuse hindamine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	Erikoolist lahkunute retsidiivsust tuleb hakata regulaarselt hindama.
9.7. Alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjades menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Viimase uuringu tegi JuM 2012 I poolaasta kohta ja sellest selgus, et alaealiste kriminaalasjadest lahendati kohtueelses menetluses vähem kui 4 kuuga 85% (2011. aasta II poolaastal 84%).
	2) Menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud (vähem kui 4 kuuga kohtueelselt menetletud alaealiste kriminaalasjade arv iga-aastaga suurenenud).	2011-2014	RP	RP tegevuskulud	
9.8. Alaealise mõjutusvahendite seaduse kaasajastamine	Alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	Seadus on koostamisel. Seaduseelnõu väljatöötamise kavatsus läbis kooskõlastamise ja avaliku konsultatsiooni 2012. aasta suvel. Selle järel alustati eelnõu koostamist, mis kavakohaselt esitatakse Vabariigi Valitsusse 2013. aasta II pooles.



9.9. Noortele kinnipeetavatele suunatud tegevused Viru vanglas	Tegevused ellu viidud	2012-2014	JuM	Välisvahendid/Euroopa Liidu struktuurfondid	Noorte kinnipeetavate rehabiliteerimiseks erinevate programmide pakkumine.
<b>EESMÄRK III</b>	<b>PEREVÄGIVALLA (SH NAISTEVASTASE VÄGIVALLA) VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE</b>				
<b>10. meede</b>	<b>Perevägivallaalane ennetustöö</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
10.1. Õigusteadlikkuse suurendamine ning perevägivallaalane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse ainearaamatud on täiendatud ja ühiskonnaõpetuse õpetajad selle kasutamiseks koolitatud*.	2012-2013	HTM, SoM, Lastekaitse Liit, Eesti Naisteühenduste Ümarlaud, Eesti Naiste Varjupaikade Liit jt kodanikeühendused	HTM tegevuskulud, SoM tegevuskulud	Ühiskonnaõpetuse ainearaamatute perevägivallaalased peatükid on valminud ja toimetatud. Perevägivallateemalise käsiraamatu põhjal on plaanis õpetajaid koolitada 2013. aastal.
	2) JuM hallatavate veebilehtede uuendamine	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Veebilehtedel tuleb infot regulaarselt uuendada, et tagada asjakohane infovoog.
	3) SoM, PPA kodulehed perevägivallaalase infoga uuendatud.	2011-2014	SoM, PPA	SoM tegevuskulud, PPA tegevuskulud	Veebilehtedel tuleb infot regulaarselt uuendada, et tagada asjakohane infovoog.
	4) Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehed peresuhetealase infoga (sh abisaamise võimaluste kohta) on uuendatud.	2011-2014	HTM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Veebilehtedel tuleb infot regulaarselt uuendada, et tagada asjakohane infovoog.
	5) Naiste varjupaikade ja teiste kodanikeühenduste kodulehed on perevägivalla-alase infoga uuendatud; samuti on kajastatud laiemalt naistevastase vägivalla teematikat.	2011-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Veebilehtedel tuleb infot regulaarselt uuendada, et tagada asjakohane infovoog.

	6) Teavitusüritused on korraldatud.	2012-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Õigusteadlikkuse suurendamiseks ja perevägivaldala teavitamise parandamiseks on oluline korraldada eri sihtrühmadele ja eri suunitlusega teavitusüritusi. Et arengukava tegevustega kooskõlas olevatest perevägivaldala teavitusüritustest oleks järjepidev ülevaade, kajastuvad need rakendusplaanis eraldi indikaatorina.
10.2. Riskirühmade perevägivaldala teavitamine	2) Tüdrukute enesejõustamise koolitus on läbi viidud.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, HMN	Koolituse eesmärk on pakkuda tüdrukutele enesejõustamiseks teavet soorollide, seksuaalsuhete, naistevastase vägivaldala teemadel rollimängude, grupitööde jm interaktiivse tegevuse abil.
	3) Noorte perevägivaldala koolituskava on välja töötatud ja koolitused ellu viidud.	2013-2014	Kodanikeühendused	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Noorte koolitustega tegelevad mitmed kodanikeühendused erinevate projektide rahastusel, samuti vabatahtliku töö korras.
	4) Naistevastase vägivaldala vastu võitlemise päeva tähistamine	2013-2014	Eesti Naiste Varjupaikade Liit	Norra finantsmehhanismid, 16000 EUR	Norra finantsmehhanismide programmi eeldefineeritud projekti raames korraldab Eesti Naiste Varjupaikade Liit 25. novembri tähistamiseks igal aastal konverentsi naistevastase vägivaldala probleemi teadvustamiseks laiemale avalikkusele, algatamaks diskussioone naistevastase vägivaldala erinevate aspektide osas ja saavutamaks nulltolerantsi selle vägivaldala suhtes.
<b>11. meede</b>	<b>Perevägivaldala ohvrite abistamisvõimaluste arendamine</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
11.1. Perevägivaldala ulatuse ja olemuse regulaarne kaardistamine	4) Igal aastal naiste varjupaikadelt ühtlustatud metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM/ naiste varjupaikade tegevuskulud	2012. aastal vajas naiste varjupaiga teenust 1570 naist, nendega kaasas olnud laste arv oli 193. Põhjalikum analüüs avaldatakse 2013. aasta teises pooles.
11.2. Protseduurireeglite väljatöötamine perevägivaldala ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks	1) Protseduurireeglid välja töötatud, kinnitatud ja asjakohastes asutustes levitatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	SoM töötab protseduurireeglid välja 2014. aastal. 2013. aastal viiakse läbi vähemalt 6 võrgustikukoolitust erinevates Eesti piirkondades tegutsevatele perevägivaldala juhtumitega kokku puutuvatele spetsialistidele. Koolitused annavad hea sisendi protseduurireeglite väljatöötamiseks. Samuti võimaldavad koolitused põhjalikumalt käsitleda koostöö tegemise aluseid ja põhimõtteid ning erinevate osapoolte funktsioone perevägivaldala juhtumite lahendamisel.
11.3. Perevägivaldala ohvritele pakutavate	1) Tugitelefoni 1492 teenuse tagamiseks leping sõlmitud*.	2012-2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	Tugitelefoni teenust toetatakse edaspidi Norra Finantsmehhanismi kaudu, mille raames pikendatakse 1492 kõnede vastamise aega ja koolitatakse spetsialiste.

teenuste analüüs ja arendamine	2) Naiste varjupaikade tegevuse jätkusuutlikkus on tagatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	2013. aastaks said kõik naiste varjupaigad Hasartmängumaksu nõukogu heakskiidul aastaprojektide kaudu rahastust 407 000 EUR ulatuses. 2013 aasta esimeses kvartalis kutsus SoM kokku töögrupi, kes hakkab välja töötama naiste varjupaikade rahastamisskeemi, et viia edaspidine finantseerimine senisest kindlamatele alustele.
	3) Varjupaigateenuse kvaliteedinõuded välja töötatud ja rahastamise korraldus analüüsitud	2013	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	Varjupaiga kvaliteedinõuded töötab SoM välja 2013. aastal Norra Finantsmehhanismide eeldefineeritud projektide kaasabil.
	4) Analüüs on valminud ja avalikustatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	Uuring käsitleb ka ohvriabi, tugigruppe, varjupaikade tööd.
11.4. Perevägivalda teema kõrg- ja kutsehariduskoolide asjakohaste erialade õppekavadesse integreerimise võimaluste analüüsimine	Analüüs läbi viidud ja tehtud ettepanekud perevägivalda teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud	SoM plaanib analüüsi 2013. aastal ja selle raames on plaanis teha ettepanekud perevägivalda teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse. Tegevust plaanitakse rahastada SoM tegevuskuludest.
11.5. Ohvrite ja vägivallatsetega kokkupuutuvate spetsialistide koolitamine	1) Õpetajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud	Parandamiseks erinevate valdkondade spetsialistide omavahelist koostööd, on eelistatud ühiskoolituste korraldamine. Vajadust sellise lähenemise järele on rõhutanud nii politseiametnikud kui ka prokurörid. Koolituste eesmärgiks on asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine perevägivalda juhtumitega.
	2) Noorsoo- ja sotsiaaltöötajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	3) Lastekaitsetöötajad ja laste hoolekandeametite töötajad koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	4) Prokurörid ja kohtunikud on koolitatud*.	2011-2014	RP ja RK koostöös SoMiga		
	5) PPA ametnikud on koolitatud*.	2011-2014	PPA koostöös SoMiga		

	6) Meditsiinitöötajad on koolitatud.	2011-2014	Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool	Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool	Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolid õpetavad oma tudengeid HEVI lähisuhte vägivalla koolitusmaterjalide baasil.
	7) Tugitelefoni 1492 töötajad on koolitatud.	2013-2014	SoM	SoM tegevuskulud	2013. aastal on plaanis teha 1 kahepäevane koolitus (Tartus) 25 inimesele. Eelarve summas 5000 EUR.
11.6. Perevägivaldalaaste käsiraamatute ja koolitusmaterjalide väljatöötamine	2) Perevägivaldalaaste käsiraamat lasteaia-õpetajatele on väljatöötatud.	2013	ENÜ	SoM, HTM	ENÜ on HMN projekti raames 2012. aastal ette valmistanud perevägivaldalaaste käsiraamatu õpetajatele. 2013. a on samasugune käsiraamat kavas koostada lasteaiaõpetajatele.
<b>12. meede</b>	<b>Perevägivaldajuhtumite uurimise tõhustamine ja -ohvrite kaitse kriminaalmenetluses</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
12.2. Lähenediskeelu regulatsioonide korrastamine	2) ELi piiriülese lähenediskeelu otsusega on liitunud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	
12.3. Vägivaldse vanema hooldusõiguse piiramisvajaduse analüüs	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud; vajadusel regulatsioon korrastatud.	2013	JuM	TOF toetus 25 000 EUR	Riigikantseleile tegid uuringu läbiviimiseks taotluse Justiitsministeerium, Sotsiaalministeerium ja Õiguskantsleri Kantselei. Hanke võitis Tartu Ülikool. Uuringul on kaks peamist eesmärki: - Saada teada, millised on hooldusõiguse üleandmise ja piiramisega seotud regulatsioonid, praktikad ning spetsialistide hinnangud ja hoiakud Eestis ning kuidas on tagatud mõlema lapsevanema õigused ja kohustused, nii et lapse huvid on kaitstud. - Saada teada, kui palju arvestatakse hooldusõiguse küsimuste otsustamisel peres varasemalt esinenud vägivallaga. Uuring valmib oktoobris 2013.
12.4. Perevägivaldajuhtumite menetluspraktika ühtlustamine	1) Regulaarsed menetluspraktika ülevaated tehtud	2012-2014	JuM, PPA	JuM ja PPA tegevuskulud	2012. a menetluspraktika ülevaated on koostatud 5, 9 ja 12 kuu lõikes. Nii PPA-s kui ka prokuratuuris tegeletakse menetluspraktika ühtlustamisega.
	2) Ühtne praktika tagatud	2012-2014	RP, PPA	RP ja PPA tegevuskulud	
	3) Perevägivaldalaaste koostööõrgustike loomise pilootprojekt ellu viidud	2013-2014	JuM, SiM, PPA, SKA, ENÜ	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	JuM, SiM ja SoM alustasid koos oma valitsemisala asutustega 2012. a lähisuhtevägivalla juhtumite ennetamise, juhtumite lahendamise ja analüüsi tõhustamise eesmärgil nn kohaliku tasandi koostööõrgustiku põhise lähenemise pilootprojekti

					ettevalmistamist. Projektis on kaks peamist osa: kaardistada ära tänased võrgustikud ja käivitada pilootpiirkonnas võrgustik, mida toetatakse ja mille tegevust detailsemalt jäädvustatakse.
12.5. CAHVIO konventsiooni mõjude analüüs	1) Konventsiooni karistusõiguslik mõjude analüüs on läbi viidud.	2013	JuM koostöös SiM-iga	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivaldaga ennetamise ja tõkestamise konventsioon (CAHVIO) avati allkirjastamiseks 11.05.2011. Sellega on liitunud 25 riiki ja ratifitseerinud 2 (Türgi ja Portugal). Hindamaks Eesti valmisolekut konventsiooniga liituda on vajalik eelnevalt läbi viia konventsiooni mõjude analüüs, sh vajalikud muudatused seadustes, teenuste pakkumises ja ressursside vajaduses. Eestvedavaks ministeeriumiks on sotsiaalministeerium.
	2) Konventsiooni mõjude üldanalüüs on läbi viidud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud	
<b>13. meede</b>	<b>Rehabilitatsioon vägivallatsejatega</b>				
<b>Tegevused</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
13.1. Rehabilitatsiooni-programmide rakendamine vägivallatsejatele	2) Programmid hinnatud ja vastavalt täiendatud	2014	JuM		Vanglas ja kriminaalhoolduses on kasutusel perevägivaldsete isikute programm, mis koosneb tinglikult kolmest osast: turvalisuse tunde elavdamine ja uurimine; vägivallaga tekitatud kahju uurimine läbi oma kogemuse, tegude, tunnete ja väärtuste; oma tegevusele eesmärkide seadmine, et suurendada enda ja oma lähedaste turvalisust. Programmid vägivallatsejatele aitavad vähendada vägivaldset käitumist.
	3) Perevägivaldsete retsidiivsuse vähendamiseks mõeldud teenuse või programmi väljaarendamine ja rakendamine	2013	JuM	JuM tegevuskulud, 50 000 EUR	2013. aastal korraldatakse konkurss kuriteoennetuse eraldisele, mis on suunatud perevägivaldsetele suunatud teenuse/programmi väljaarendamisele ja rakendamisele. Toetatud tegevused: - rehabilitatsiooni- või psühhoteeraapiaprogrammi väljatöötamine, rakendamine ja hindamine; - pikemaajalise sekkumise väljatöötamine, rakendamine ja hindamine, sh suunates tähelepanu vägivallatseja riski- ja kaitsefaktoritele, teda toetava võrgustiku koostöele ja sotsiaalsete oskuste treeningule; - programmi väljatöötamine, rakendamine ja hindamine, mis lisaks tööle vägivallatsejaga pöörab tähelepanu ka ohvri toetamisele; - koolitajate koolituste läbiviimine. Programmi võib perevägivaldga toimepanijaid suunata nii läbi justiitsüsteemi kui ka vabatahtlikkuse alusel. Eelistatakse programmi, mis on tunnustatud ja mille on tervikuna või osaliselt hinnanud tulemuslikuks kodu- või välismaised uuringud.

EESMÄRK IV	INIMKAUBANDUSE TÕKESTAMINE JA ENNETAMINE				
14. meede	Inimkaubandusalane ennetustöö				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
14.1. Laiema avalikkuse ja riskirühmade (ennekõike noored, tüdrukud) inimkaubandus- alane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse aineramatud on täiendatud.	2013	HTM, SoM, kodanikeühendused	HTM tegevuskulud, SoM tegevuskulud	Aineraamatute jaoks on temaatilised artiklid valminud ja toimetatud, aineramatute täiendamine jätkub 2013. aastal.
	2) Ühiskonnaõpetuse õpetajad on koolitatud*.	2014	HTM	Välisvahendid	
	3) Telefonipõhiseks teavitamiseks on lepingud sõlmitud.	2011-2014	SoM, välisvahendid	1.04.11-31.03.13 – 32 534,88 EUR. 2013-2014 EUR (välisvahendid) aastas 53 860 EUR. Kokku kahe aasta peale 107 720 EUR. Kogu tegevuste peale kokku aastateks 2011-2014 kulu 140 254,88 EUR.	Leping MTÜga Living for Tomorrow sõlmitud perioodiks 1.04.2011 – 31.03.2013 kogusummas 32 534,88 eurot. 2013-2014. aastal kaetakse inimkaubanduse nõustamistelefonil kulud Norra finantsmehhanismi eeldefineeritud projekti kaudu.
	4) Inimkaubandusalane teavitustegevus ja koolitused koolinoortele	2013-2014	SoM, kodanikeühendused	SoM tegevuskulu 2013 – 5048 EUR 2014 - 5048 EUR	Koolituste, loengute ja teabepäevade korraldamine koolinoortele, sh kutsekoolides erinevates vanuseastmetes ennetamaks inimkaubanduse ohvriks sattumist.
15. meede	Töölase ekspluateerimise ennetamine ja tuvastamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
15.1. Tööorjuse ulatuse kaardistamine ja tööorjusealane teavitamine	3) Tööorjuse probleemistiku tutvustamiseks on infopäevad ja teavitustegevused üle Eesti läbi viidud.	2011-2014	Eesti Töötukassa/ EURES	EURES tegevuskulud	Tõsta elanikkonna teadlikkust sunniviisilise töö ja tööjõu ärakasutamise eesmärgil viljeletava inimkaubanduse riskide kohta ning pakkuda kasutada ainult turvalisi meetodeid välismaale tööle minemisel.

15.2. Tööjõuturu organisatsioonidega koostöö tõhustamine	1) Ümarlauad toimunud tööjõu organisatsioonidega (sh Tööinspeksioon, Kaubandus- ja Tööstuskoda, Tööandjate Keskkliit, Töötukassa) ning edasised koostöövõimalused kaardistatud.	2012-2014	JuM, SoM	JuM tegevuskulud/ LFT kulud ja ADSTRINGO projekti vahendid	Ümarlauad korraldatakse eesmärgiga harida tööorganisatsioone tööajuse teemadel ning saada sisend töötamist reguleerivate seaduste, töötingimuste alaste regulatsioonide täiendamiseks ning kaardistada praegune olukord ja tulevased koostöövõimalused.
	2) ADSTRINGO projekt ellu viidud	2012-2014	TÜ	Välisprojekti eelarve 24 552,58 EUR	Projekti eesmärk on tööjõu ärakasutamise ennetamine parenenud riigisisese ja regionaalse koostöö läbi. Projekti tulemusena paraneb arusaamine tööekspluateerimist kaasaaitavate mehhanismide toimimisest ning põhiline fookus on värbamisel ja teguritel, mis hõlbustavad tööjõu ekspluateerimist. Projekti viiakse ellu ISECI rahastusel ja koostöös Heuni, Leedu siseministeeriumi ja Läänemeremaade Nõukoguga.
15.4 Teavituskampaania töövahendusteenuse osutamise tingimustest	Teavituskampaania on toimunud	2013	SoM	18736 EUR Tööhõiveprogramm (ESF)	Teavituskampaania on suunatud Eesti elanikele, et tõsta teadlikkust töövahendusteenuse osutamise tingimuste kohta (see peab olema töötaja jaoks tasuta).
<b>16. meede</b>	<b>Inimkaubanduse ohvrite abistamisvõimaluste arendamine</b>				
<b>Tegevus</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
16.1. Inimkaubanduse ohvrite ja prostitutsiooni kaasatud naiste vajaduste hindamine	Uurimus on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2014	SoM	Välisvahendid Norra finantsmehhanismist	Vajaduste hindamine planeeritud Norra soopõhise vägivalda programmi MTÜ Eluliini eeldefineeritud projekti. Uurimuse valmimise tähtaeg 2014 algus.
16.2. Prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud naistele varjupaiga- ja rehabilitatsiooni-teenuse pakkumine	Rehabilitatsiooni- ja varjupaigateenus on rahastatud*.	2011-2014	SoM	2013 – 96 000 EUR 2014 – 105 000 EUR kokku 407 734 EUR	Tagatakse ohvrite turvalisus (sh vajadusel varjupaigas viibimine) ning karjäärinõustamine, psühholoogiline ja juriidiline abi.

16.3. Inimkaubanduse ohvrite abistamise süsteemi kvaliteedi ja tulemuslikkuse analüüs.	Analüüs tehtud ja avalikustatud.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	EL inimkaubanduse direktiivist tulenevate seadusemuudatustega muutub Eestis inimkaubanduse ohvrite abistamisesüsteem. Sellega seoses viiakse analüüs läbi hiljem, st siis kui uus süsteem on saanud mõnda aega toimida ning sellest on võimalik teha esimesi järeldusi.
16.4. Eestis ning välisriikides Eesti esindustes kodanike, sh ohvrite teavitamine konsulaar-teenustest ja konsulaarabi saamise võimalustest	Trükised jagatud. Konsulaarinfo kättesaadav VÄM kodulehel ja tasuta mobiilirakenduses. Kiiret nõu saab küsida veebikonsulis ja 24h töötavas hädaabi telefonis +372 53 01 9999.	2011-2014	VÄM	VÄM tegevuskulud	Alates 2013. aastast paberil reisijate meelespead välja ei anta ning kogu vajalik info koondatakse interneti. Lisaks toetavad vajaliku teabe saamist infokanalitena veebikonsul ja tasuta mobiilirakendus. 2013. aastal trükitakse väiksem kaart reisieelsete nõuannetega mahus 10 000 tk maksumusega 312 eurot.
16.5. Varjupaikadelt ohvrite ja neile teenuste osutamise kohta andmete kogumine	Igal aastal varjupaikadelt ühtlustatud meetodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud	2012. aasta statistika kogutakse 15. märtsiks ja põhjalikum analüüs avaldatakse 2012 teises pooles. 2012. aastal vajas abi 22 inimkaubanduse ohvrit: 8 naist, sh 7 seksuaalse eksploateerimise, 1 sundabieliu juhtumit ja 14 meest, kõik tööjõu eksploateerimise juhtumid.
16.7. Inimkaubanduse ohvritele (eelkõige mehed ja lapsed) suunatud teenused (nõustamine, tõlketeenused, psühholoogiline, juriidiline, materiaalne jne abi)	Nõustamis-, tõlke- ja muud vajalikud teenused on rahastatud ning kättesaadavad*.	2014	SoM	SoM tegevuskulu, taotletakse RESist, 40 000 EUR 2014. aastaks	Seoses inimkaubanduse direktiivi ülevõtmisega võib vajada spetsiifilisi teenuseid senisest laiem grupp isikuid. Sellest tulenevalt taotleme 2014. aasta eelarvesse lisavahendeid ohvriabi ja sotsiaalhoolekande seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.
<b>17. meede</b>	<b>Inimkaubanduse juhtumite uurimise tõhustamine</b>				
<b>Tegevus</b>	<b>Indikaatorid</b>	<b>Tähtaeg</b>	<b>Vastutajad</b>	<b>Ressursid</b>	<b>Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.</b>
17.1. Rahvusvahelise inimkaubandusalas e koostöö tõhustamine	2) Põhjamaade Ministrite Nõukogu koostööprojekt ellu viidud	2014	PPA	PPA tegevuskulud/ välisvahendid PMN-ilt 2013-2014: 101 456 EUR	2012. a alguses esitati projektitaotlus ja valmistati projekti ette. Projekti kestvus on 2012. a august kuni 2013. a august. Esimene õppevisiit Helsingisse toimus 26.-30.11.2012, millest võtsid osa PPA Põhja prefektuuri kriminaalbüroo organiseeritud ja raskete kuritegude talituse vanemuurija ning



					piirivalveosakonna teabebüroo ebaseadusliku sissērände tõkestamise talituse teabetöö juhtivpiiriametnik. Projekti kogueelarvest summas 152 186 EUR (1 134 900 DKK) on PPA omaosalus summas 8300 EUR. 2012. a on kasutatud kolmandik eelarvest.
17.2. Inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhendi täiendamine	Protseduurireeglid, sh arvestades alaealiste erisusi, koostatud ja juhisesse lisatud ning kinnitatud.	2013	SoM, VÄM	SoM tegevuskulud 2000 EUR	Inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhise täiendamine ning protseduurireeglite väljatöötamine toimub 2013. aasta I kvartalis. Tööd ei olnud võimalik teha 2012. aastal, kuna inimkaubanduse direktiivi ülevõtmise protsess oli alles pooleli ning sellest tulenevad muudatused seadustes ja süsteemis välja töötamata.
17.3. Inimkaubanduse teema kõrg- ja kutsehariduskoolide asjaomaste erialade õppekavadesse integreerimise võimaluste analüüsimine	Analüüs läbi viidud ja esitatud ettepanekud inimkaubanduse teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse*.	2013-2014	SoM	Välisvahendid Norra finantsmehhanismidest	Tegevust plaanis kavandada läbi Norra finantsmehhanismide avatud taotlusvoorude aastatel 2013-2014.
17.4. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide täiendus- koolitamine	1) Naiste varjupaikade, rehabilitatsioonikeskuste töötajad, SKA ohvriabitöötajad, sotsiaaltöötajad jt asjakohased spetsialistid on koolitatud.	2011-2014	SoM	2013 – 10 300 EUR 2014 – 7300 EUR	2012. aastal SoM inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvaid spetsialiste ei koolitanud. Põhjuseks KarS muudatused aprillis 2012 ja uued muudatused inimkaubanduse direktiivi valguses. SoM soovitas Riigikohtule koolitajaid, kuid ka need koolitused lükkusid edasi 2013. aastasse. 2013. aastaks on SoM planeerinud erinevate sihtgruppide koolitusi 4000 euro ulatuses, lisaks 1800 eurot ohvriabitöötaja(te) koolitamiseks inimkaubanduse teemadel. Kuna praktikas on ilmnenu vajadus suurendada SKA ohvriabitöötajate koolituskulusid, siis lisame antud sihtgrupi koolitamiseks veel 1500 EUR. Kogukulu SKA ohvriabitöötajate koolitusele üheks aastaks 3300 EUR. Inimkaubanduse ohvri tuvastamise juhise ja protseduurireeglite tutvustamise koolitused/kohtumised viiakse ellu koostöös Justiitsministeeriumiga
	2) Konsulaarametnikud on koolitatud.	2011-2014	VÄM	VÄM tegevuskulud	Konsulite väljaõppel ja täiendkoolitusel käsitletakse tööd inimkaubanduse ohvritega. 2012. aastal osales koolitustel 45 inimest, konsulaarkursuse kulu oli 432 eurot.
	3) PPA ametnikud, prokurörid ja kohtunikud on koolitatud.	2011-2014	RP, RK, PPA	RP, RK, PPA tegevuskulud	Inimkaubanduse teema oli esialgu 2012.a sügiseses Riigikohtu koolitusplaanis ja seda teemat plaaniti käsitleda ühes koolituses teiste planeeritud KarSi muudatustega (vihakuritegude regulatsioon, ametiisiku mõiste täpsustamine ja rahapesu kuriteo kokkuleppe sõlmimine). Paraku teised

					eelnõmuudatused on venima jäänud ning seega inimkaubanduse muudatuste osas eraldi koolitust ei tehtud, vaid lükati kogu komplektina 2013. a algusesse.
	4) Saatjata ja kaubitsetud laste tuvastamise ning abistamise teemadel on lastekaitse- ja laste hoolekandeesutuste töötajad koolitatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulu/lisarahha	Eesmärgiks asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine juhtumitega.
17.6. Seksuaalteenuste ostmise õigusliku käsitluse analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	JuM	JuM tegevuskulud	Uuringu tegemine on kavandatud Justiitsministeeriumi 2013. a IV kvartali tööplaani.

## ARENGUKAVA TÕHUS ELLUVIIMINE

### 18. meede Koostöövõrgustike loomine ja arendamine

Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta 2012. aastal. Ettepanekud muudatusteks.
18.1. Riiklike koostöövõrgustike loomine ja regulaarsed kohtumised	Loodud on koostöövõrgustikud arengukavas käsitletavate teemade kaupa ja aastas on toimunud vähemalt kaks võrgustiku kohtumist.	2011-2014	JuM	Võrgustikus osalevate asutuste tegevuskulud	Tegemist on arengukava elluviimist toetava meetmega. Koostöövõrgustikes osalevad nii avaliku sektori kui MTÜde esindajad. Koostöövõrgustikud moodustatakse selleks, et parandada arengukava rakendavate asutuste vahel infovahetust ja koostööd. Võrgustikes analüüsitakse arengukava tegevuste jätkusuutlikkust, eesmärgipärasust, kvaliteeti ning antakse sisend arengukava täiendamiseks.

\* - tegevus viiakse rakendusplaanis toodud mahus ellu välisvahenditest toetuse saamise korral või kui eraldatakse vajaminev summa eelarvesse.

Kasutatud lühendid:

AMVS	Alaealise mõjutusvahendite seadus
EK	Euroopa Komisjon
EKN	Eesti Kirikute Nõukogu
ENVL	Eesti Naiste Varjupaikade Liit
ENÜ	Eesti Naisteühenduste Sihtasutus
HMN	Hasartmängumaksu Nõukogu
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
JuM	Justiitsministeerium
KOV	Kohalik omavalitsus

KarS	Karistusseadustik
KrMS	Kriminaalmenetluse seadustik
LKL	Lastekaitse Liit
MA	Maanteeamet
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MST	Multisüsteemne teraapia
PPA	Politsei- ja Piirivalveamet
RES	Riigieelarve strateegia
RK	Riigikohus
RP	Riigiprokuratuur
SiM	Siseministeerium
SoM	Sotsiaalministeerium
TAI	Tervise Arengu Instituut
TÜ	Tartu Ülikool

---

<sup>i</sup> Noorena käsitletakse Eestis isikuid vanuses 7-26, alaealistena isikuid kuni 18aastased.